הא גמרתיו שומר שכר לא [א]הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי [ב]שומר חנם אי הכי אדתני וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוא הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא הדין לגמרתיו ורמינהו אמר לו שואל שלח ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמימר [ג]מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (א) הואיל ונהנה מהנה הוה [ד]תניא כוותיה דאמימר [ה]הלוקח כלים מבית האומן לשגרן לבית חמיו ואמר לו אם מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהן ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הנאה שבהן ונאנסו בהליכה חייב בחזירה פטור מפני שהוא כנושא שכר [ו]ההוא גברא דזבין ליה חמרא לחבריה א"ל קא ממטינא ליה לדוכתא פלוני אי מזדבנא מוטב ואי לא מהדרנא ליה נהליך אזל ולא אזדבנא ובהדי דקא אתא אתנים אתא לקמיה דרב נחמן [ז]חייביה איתיביה [ח]רבה לרב נחמן נאנסו בהליכה חייב ובחזרה פטור מפני שהוא כנושא שכר א"ל [ט]חזרה דהאי הליכה היא מאי טעמא סברא הוא בחזירתו אילו אשכח לזבוניה מי לא זבנה: שמור לי ואשמור לך שומר שכר: [י]ואמאי [כ]שמירה בבעלים היא א"ר פפא [ל]דאמר ליה שמור לי היום ואשמור לך למחר תנו רבנן [מ]שמור לי ואשמור לך השאילני ואשאילך שמור לי ואשאילך השאילני ואשמור לך כולן נעשו שומרי שכר זה לזה ואמאי [נ]שמירה בבעלי' היא א"ר פפא [ס]דאמר ליה שמור לי היום ואשמור לך למחר הנהו אהלויי דכל יומא הוה אפי לה חד מינייהו ההוא יומא אמרו ליה לחד מינייהו זיל אפי לן אמר להו נטרו לי גלימאי אדאתא פשעו בה ואגנוב אתו לקמיה דרב פפא חייבינהו אמרו ליה רבנן לרב פפא אמאי פשיעה בבעלים היא אכסיף לסוף איגלאי מילתא דההוא שעתא שכרא הוה קא שתי הניחא למאן דאמר [ע]פשיעה בבעלים פטור משום הכי אכסיף אלא למ"ד חייב אמאי אכסיף אלא ההוא יומא לאו דידיה הוה ואמרו ליה לדידי' זיל אפי לן את ואמר להו בההוא אגרא דקא אפינא לכו נטורו גלימאי

עד

הא גמרתיו שומר שכר. ולא אמרינן כיון שידעו הבעלים שכלו ימי האומנות ולא שלחו והביאום פטור השומר. וגבי השואל נמי אף על פי שידעו הבעלים שכלו ימי השאלה שואל הוא: לא. תידק הא גמרתיו שומר שכר הוא אלא הכי דייק מינה: הא הבא מעות. דגלי אדעתא דתפיס ליה אאגריה שומר שכר הוא: אבל גמרתיו מאי שומר חנם. דכל כמה דלא גלי דעתיה ולית לן למימר דתפס ליה אאגריה כלתה שמירת שכר פעולה מדגמריה ואודעיה. וגבי שואל נמי כלתה שמירת שאלה מדידעו הבעלים שכלו ימי השאלה דהתם לאו לאודועי בעי דהא ידע שלכך וכך ימים השאילה לו: שומר חנם נמי לא הוי. דאינו שומרו לו עוד קאמר ליה: קמ"ל. דאינו תופסו על שכרו הוא דקאמר ליה אבל מדין פקדון לא סליק נפשיה: מאי לאו הוא הדין לגמרתיו. והאי דנקט טול את שלך לאשמעינן מינה דשומר חנם מיהת הוי כדאמרן: וכן בשעה שמחזירה. כל כמה דלא אמר ליה משאיל שלא קמה ברשותיה דשואל כי היכי דבשעת שאלה קיימא ברשות משאיל עד דאמר ליה שואל שלח. וקס"ד דמשכלו ימי שאלה קאמר דדמי לגמרתיו: פטור משואל. מאונסין: וחייב כשומר שכר. בגניבה ואבידה: הואיל ונהנה. בשאלה: מהני. להיות עליה שומר שכר עד שתגיע ליד הבעלים: לשגרן לבית חמיו. סבלונות לארוסתו: כפי טובת הנאה. שיחזיקו לי טובה שפקדתים בסבלונות: ונאנסו בהליכה חייב. דהואיל וקצץ דמיהן ומשכן לשם לקיחה הרי הם לקוחין בידו עד שידע שאינה לקוחה. והכי נמי אמרינן בהמוכר את הספינה (ב"ב ד' פז:) אמר שמואל הלוקח כלי מן האומן על מנת לבקרו ואם אין בו מום יקחנו ונאנס בידו חייב והוא דקיצי דמיה: בחזירה פטור. מאונסין מפני שהוא כנושא שכר בחזירה ולא כשואל ומהו נשיאות שכרו הואיל ונהנה שנתפאר בהן. והיינו כוותיה דאמימר דאע"ג דיהיב ליה כפי טובת הנאה שבהן הוי עלייהו שומר שכר אחר שכלתה שמירת המקח הואיל ונהנה כל שכן גבי שאלה דלא יהיב ליה מידי: שמור לי ואשמור לך שומר שכר. וחייב אם נגנבה: ואמאי שמירה בבעלים היא. בעליו של חפץ זה שנגנב במלאכתו של שומר היה שאף הוא משמר היה לו וכתיב אם בעליו עמו לא ישלם[ו] ודרשינן לקמן[ז] עמו במלאכתו ואע"ג דבשואל כתיב לקמן דרשינן ליה נמי אכולהו שומרין בפרק השואל (לקמן ד' צה.): ואני אשמור לך למחר. דלאו במלאכתו הוא השתא: השאילני ואשאיל לך. אין זה שואל להתחייב באונסין שאין כל הנאה שלו שאף הוא משאילו: שמירה בבעלים היא. אשמור לי ואשמור לך קאי שניהם זה במלאכתו של זה. אבל השאילני כליך ואני אשאיל לך כלי שמור לי ואשאילך או השאילני ואשמור לך אין כאן בעלים של חפץ במלאכתו של שומר: אהלויי. מוכרי אהל שמכבסים בו בגדים והוא עשב. ואיכא דאמרי אהלות והוא מין בושם: זיל ואפי לן. קס"ד יומא דידיה הוה דהשתא לא הוו איניהו בשמירת טליתו אלא כשומרי חנם ואצטריך למימר פשעו בה דאי לא לא מיחייבי: פשיעה בבעלים. שאף הוא במלאכתן היה: איגלאי מילתא דההיא שעתא שכרא הוה שתי. ולא היה במלאכתן שעדיין לא התחיל לאפות ונמצא שבשעה שנעשו הן שומרין לא מסר עצמו להיות מלאכתן עליו אבל אם נתעסק מיד ואפה ולאחר שאפה שתי שכרא ובאותה שעה אבדה טליתו פשיעה בבעלים נמי הויא הואיל וכשנעשו שומרין היה במלאכתן דאמרינן לקמן (ד' צה:) היה עמו בשעת שאלה אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה: הניחא למאן דאמר. בפרק השואל (שם.) פשיעה בבעלים פטור היינו דאיכסיף: אלא למאן דאמר פשיעה בבעלים חייב. שלא נאמרה פטור בבעלים אלא בשואל ושומר שכר שחייבן בלא פשיעה אבל שומר חנם שחיובו אינו אלא בפשיעה אינו פטור משום בעליו עמו הואיל ופשע אמאי איכסיף: בההוא אגרא וכו'. והוו להו שומרי שכר:

עד

הא גמרתיו שומר שכר. וא"ת ומאי פריך שאני הכא דלאכתי תפיס ליה אאגריה ולכך הוי שומר שכר אף על פי שנגמר מלאכתו ומיהו לטעמיה לעיל דמדמינן אומן לשוכר ולא אמרינן שאני אומן דתפיס ליה אאגריה פריך הכא שפיר וי"ל דלא מהני תפיס ליה אאגריה אלא דוקא בעוד שמשתכר באומנותו דתרתי בעינן שמשתכר ותפיס ליה אאגריה: לא הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר. ואע"ג דגמרתיו לא הוי אלא שומר חנם לפי שנגמרה מלאכתו מ"מ הכא שמפרש בהדיא שלא יטול עד שיתן מעות הוי שומר שכר: אתא לקמיה דרב נחמן וחייביה. ותימה מדלא אשכח לזבונא משמע דלא הוי זבינא חריפא ואם כן אמאי חייביה והלא הנאת שניהם היתה ואמרינן בנדרים (ד' לא:) דאין לחייב הלוקח אלא בזבינא חריפא שכל הנאה שלו וי"ל דזבינא חריפא היה ואם היה רוצה לתת בדמים שנתן לו המוכר היה מוצא הרבה אלא היה רוצה למוכרו ביוקר ומה שלא מכרו כמו שהיה יכול משום שאף אבנא דביתיה כשיחזור יתנו לו אותן דמים או יותר: הניחא למ"ד פשיעה בבעלים פטור. וקשיא למ"ד חייב מעובדא דרב פפא דרב אחא ורבינא איפליגו בה לקמן[ח] שהיו אמר רב פפא:

דברי

עין משפט נר מצוה

עמ א ב מיי' פ"י מהל' שכירות הלכה ג סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שו סעיף א:

פ ג מיי' פ"ג מהלכות שאלה ופקדון הלכה ג סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ח:

פא ד מיי' פ"ג מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ח ועיין במשנה למלך סמג עשין פב טור ש"ע ח"מ סי' קפו סעיף א:

פב ה ו ז מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ג [כל זה וכן מה שלמעלה א ב ג ד הובא ברב אלפס פרק ח דב"מ דף קכג.]:

פג ח ט י כ ל מיי' פ"י מהלכות שכירות הלכה ג ועיין במ"מ ובכ"מ ובלחם משנה [ופ"ב מהל' שאלה הל' ז] סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' שה סעיף ו וסי' שמו סעיף ה וסעיף ח:

פד מ מיי' שם פ"א הלכה ג סמג שם וסי' פט טוש"ע ח"מ סי' שמו סעיף יט:

מסורת הש"ס

א) נדרים לא:, ב) [שם ע"ש], ג) [צ"ל רבא וכ"ה ברי"ף ורא"ש. וכן איתא בנדרים לא:], ד) ב"ב מג:, ה) [לקמן צה. צו.], ו) [שמות כב], ז) [עי' דף צה:], ח) [דף צה:].

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' הואיל ונהנה. נ"ב ע"ל בדף מג ע"א:

* * *

מוסף רש"י

נאנסו בהליכה חייב. מפני שהוא כנושא שכר, בהליכה הנאה דאית ליה שמניחו להוליכו לבית חמיו גמר ומקני נפשיה, בחזרה פטור. דלית ליה הנאה שלא נתקבלו (נדרים לא. ע"ש וצ"ב). איתיביה כו' ובחזרה פטור. וה"ג כי אתנים בחזרה אתנים ולפטור (שם). מי לא זבנה. ובחזרה נמי כנושא שכר [לא] הוי (שם). פשיעה בבעלים. אחד מן השומרים שפשע כשהיו בעלים במלאכתו (לקמן צה.).